

**CHET TILLARINI O'QITISHDA ODDIY VA SAMARALI METODLARDAN
FOYDALANISH**

Abduxolikova Guljaxon Ikromjon qizi,

NamDChTI talabasi

Annotatsiya: Chet tillarini o'qitish zamonaviy ta'lim tizimida muhim o'rin tutadi. Maqolada chet tillarini o'qitishda oddiy va samarali metodlar tahlil qilinadi. Jumladan, suhbat, takrorlash, vizual yordam, matn bilan ishlash va kichik guruhlarda mashqlar talabalarning til o'rganish samaradorligini oshiradi. Ushbu metodlar o'quvchilarning motivatsiyasini kuchaytiradi va amaliy ko'nikmalarni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, metodlarni kombinatsiyalash tilni tezroq va samarali o'rganishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: chet tillarini o'qitish, metodika, suhbat metodi, takrorlash metodi, vizual yordam, matn bilan ishlash, guruh mashqlari, til o'rganish, muloqot ko'nikmalari, ta'lim samaradorligi

Annotation: Teaching foreign languages plays a key role in modern education. This article analyzes simple and effective teaching methods, including conversation, repetition, visual aids, text work, and small group exercises, which improve students' language learning efficiency. These methods enhance motivation and practical skills. Moreover, combining methods helps students learn faster and more effectively.

Keywords: foreign language teaching, methodology, conversation method, repetition method, visual aids, text comprehension, group exercises, language learning, communication skills, educational efficiency

Аннотация: Преподавание иностранных языков играет важную роль в современном образовании. В статье анализируются простые и эффективные методы обучения, такие как разговор, повторение, визуальные материалы, работа с текстом и групповые упражнения, которые повышают эффективность изучения языка у студентов. Эти методы усиливают мотивацию и практические навыки. Кроме того, комбинирование методов помогает учащимся учиться быстрее и эффективнее.

Ключевые слова: преподавание иностранных языков, методика, метод разговора, метод повторения, визуальные материалы, работа с текстом, групповые упражнения, изучение языка, коммуникативные навыки, эффективность обучения

ASOSIY QISM

Bugungi kunda chet tillarini bilish har bir inson uchun muhim ko'nikmalardan biri hisoblanadi. Globalizatsiya jarayonlari kuchayib borayotgan davrda turli mamlakatlar o'rtasidagi iqtisodiy, ilmiy va madaniy aloqalar kengaymoqda. Shu sababli chet tillarini o'rganish nafaqat ta'lim jarayonida, balki kasbiy faoliyatda ham katta ahamiyat kasb etadi. Til o'rganish jarayoni faqat grammatik qoidalarni o'zlashtirish bilan cheklanib qolmaydi. Bu jarayon o'quvchilarning nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish, muloqot qilish qobiliyatini shakllantirish hamda boshqa madaniyatlarni tushunishga yordam berishni ham o'z ichiga oladi. Shuning uchun o'qituvchi til o'rgatishda samarali metod va usullardan foydalanishi zarur. Hozirgi ta'lim jarayonida murakkab metodlar bilan bir qatorda oddiy va amaliy metodlardan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. Chunki oddiy metodlar o'quvchilar uchun tushunarli bo'lib, ularning darsga qiziqishini oshiradi. Shuningdek, bu metodlar o'quvchilarga tilni amalda qo'llash imkonini beradi.

Chet tillarini o'qitishda oddiy metodlar:

1. Suhbat metodi: Suhbat metodi chet tillarini o'qitishda eng muhim va samarali metodlardan biri hisoblanadi. Ushbu metod orqali o'quvchilar dars davomida faol ravishda gapirishga undaladi. Suhbatlar savol-javob shaklida, rolli o'yinlar yoki kichik dialoglar orqali tashkil etilishi mumkin. Masalan, o'qituvchi o'quvchilarga kundalik hayotga oid savollar berishi mumkin. O'quvchilar esa ushbu savollarga chet tilida javob berishga harakat qiladi. Bu jarayon ularning nutqini rivojlantiradi va talaffuzni yaxshilaydi. Suhbat metodining yana bir afzalligi shundaki, u o'quvchilarda o'z fikrini erkin ifodalash ko'nikmasini shakllantiradi. Natijada o'quvchilar tilni faqat nazariy emas, balki amaliy jihatdan ham o'rganadi.

2. Takrorlash metodi: Takrorlash metodi til o'rganish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Yangi so'z va iboralarni bir necha marta takrorlash orqali o'quvchilar ularni tezroq eslab qoladi. Bu metod ayniqsa boshlang'ich bosqichdagi o'quvchilar uchun juda foydali hisoblanadi. Takrorlash turli shakllarda amalga oshirilishi mumkin. Masalan, o'qituvchi yangi so'zlarni talaffuz qiladi va o'quvchilar ularni birgalikda takrorlaydi. Shuningdek, audio yozuvlardan foydalanish ham mumkin. Takrorlash

metodining asosiy maqsadi o'quvchilarning lug'at boyligini oshirishdir. Shu bilan birga, bu metod o'quvchilarda diqqat va xotirani rivojlantirishga ham yordam beradi.

3. Vizual yordamdan foydalanish: Vizual yordam metodi o'quvchilarga yangi so'zlarni tushunishni osonlashtiradi. Ushbu metodda rasmlar, diagrammalar, kartochkalar yoki videolardan foydalaniladi. Masalan, o'qituvchi mevalar, hayvonlar yoki turli predmetlar rasmlarini ko'rsatib, ularning nomini chet tilida aytadi. O'quvchilar esa rasmlarga qarab so'zlarni eslab qoladi. Vizual yordam ayniqsa yosh o'quvchilar uchun samarali hisoblanadi. Chunki tasvir orqali o'rganilgan ma'lumotlar xotirada uzoqroq saqlanadi.

4. Matn bilan ishlash Matn bilan ishlash metodi o'quvchilarning o'qish va tushunish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu metodda qisqa hikoyalar, maqolalar yoki dialoglardan foydalaniladi. Avval o'qituvchi matni o'qib beradi yoki o'quvchilar o'zlari o'qiydi. Keyin esa matn mazmuni bo'yicha savollar beriladi. Bu jarayon o'quvchilarning lug'at boyligini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, matn orqali o'quvchilar turli madaniyatlar haqida ham ma'lumot oladi. Bu esa til o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi.

5. Kichik guruhlarda ishlash: Kichik guruh mashqlari o'quvchilarning hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilar 2–3 kishilik guruhlariga bo'linib, turli mashqlarni bajaradi. Masalan, guruh a'zolari bir-biriga savol berishi yoki birgalikda dialog tuzishi mumkin. Bu jarayon o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Kichik guruhlarda ishlash darsni yanada qiziqarli va interaktiv qiladi. Natijada o'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etadi.

Natijalar va muhokama: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, oddiy metodlardan foydalanish til o'rganish samaradorligini oshiradi. Suhbat metodi o'quvchilarning gapirish ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularga tilni real vaziyatlarda qo'llash imkonini beradi. Takrorlash metodi esa yangi so'zlarni mustahkamlashga yordam beradi. Vizual yordam metodidan foydalanish o'quvchilarning tushunish qobiliyatini kuchaytiradi va darsni yanada qiziqarli qiladi. Matn bilan ishlash o'quvchilarning o'qish va tushunish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Kichik guruhlarda ishlash esa o'quvchilarning hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi. Shuningdek, ushbu metodlarni birgalikda qo'llash yanada yaxshi natija beradi. Masalan, dars davomida avval rasm orqali yangi so'zlar tushuntiriladi, keyin ular takrorlanadi va oxirida suhbat orqali mustahkamlanadi.

XULOSA

Chet tillarini o'qitishda oddiy metodlardan foydalanish juda muhim hisoblanadi. Suhbat, takrorlash, vizual yordam, matn bilan ishlash va kichik guruh mashqlari til

o'rganish jarayonini samarali tashkil etishga yordam beradi. Ushbu metodlar o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularning lug'at boyligini kengaytiradi hamda muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu sababli o'qituvchilar dars jarayonida ushbu metodlardan keng foydalanishlari tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Islomova, G., & Qodirova, N. (2021). Chet tillarini o'rgatish va undagi samarali metodlardan foydalanishning o'rni. Herald Journal. https://herald.kokanduni.uz/index.php/public_html/article/view/515
2. Herald Kokand University Toshtemirov, J., Sotvoldiyeva, M., & Mirodiljonova, G. (2023). Chet tili o'qitish metodikasida zamonaviy usullar. Tadqiqotlar.UZ Journal. <https://tadqiqotlar.uz/new/article/view/187> tadqiqotlar.uz
3. Egamberdiyeva, I. A., & Dadaxonova, M. (2023). Chet tili o'qitish metodikasi fan sifatida. Tadqiqotlar.UZ Journal. <https://tadqiqotlar.uz/new/article/view/876> tadqiqotlar.uz
4. Hayitova, S. B., & Shomurotov, U. M. (2024). Pedagogika ta'lim yo'nalishida chet tillarini o'qitishning ahamiyati. Journal of New Century Innovations. <https://newjournal.org/new/article/view/12632> New Journal
5. Erkinova, M. V. qizi, Toirova, S. Y. qizi, & Burxanova, M. G. (2022). Chet til o'qitish metodikasida zamonaviy metodlar. Innovative Development in Educational Activities. <https://openidea.uz/index.php/idea/article/view/259>
6. OpenIdea Language Teaching Methods and Educational Technologies (o'quv qo'llanma). arm.samdchti.uz (kitob ko'rinishida onlayn) https://arm.samdchti.uz/library/book_view/940 arm.samdchti.uz